

VÖRÅ

KOMMUN

Integrationsprogram

Godkänd av fullmäktige 16.12.2019, § 61

1 INLEDNING	3
2 VÖRÅ KOMMUNS INTEGRATIONSPROGRAM.....	4
2.1 Bakgrund	4
2.2 Ansvar	4
2.3 Målsättning	4
2.4 Målgrupp.....	5
3 STÖD FÖR INVANDRARE I VÖRÅ KOMMUN	5
3.1 Mottagning och vägledning	5
3.1.1 Asylsökande	5
3.1.2 Ensamkommande flyktingbarn	5
3.1.3 Kvotflyktingar och familjeåterföreningar	6
3.1.4 Welcome office	6
3.2 Socialvård	6
3.3 Hälsa- och sjukvård	7
3.4 Småbarnspedagogik	7
3.5 Undervisning	7
3.5.1 Förskoleundervisning	7
3.5.2 Grundläggande utbildning.....	8
3.6 Boende	8
3.7 Arbete	8
3.7.1 Anmälan som arbetsökande	9
3.7.2 Inledande kartläggning och integrationsplan.....	9
3.8 Utbildning	9
3.8.1 Integrationsutbildning.....	9
3.8.2 Frivillig utbildning.....	9
3.8.3 Olika utbildningsformer	10
3.9 Kultur, idrott och ungdomsverksamhet	10
3.10 Biblioteket	10
3.11 Allmänt.....	11
4 ÖVRIGA STÖDTJÄNSTER	11
4.1 Folkpensionsanstalten (FPA)	11
4.2 Polisen.....	11
4.3 Migrationsverket (Migri)	11
4.4 Medborgarorganisationer	11
4.5 Församlingar	12
4.6 Idrottsföreningar.....	12
4.7 Tolkservice	12
4.8 Vasa rättshjälpsbyrå.....	12
5 GODKÄNNANDE AV INTEGRATIONSPROGRAMMET	13
Bilaga: ORDLISTA.....	14

1 INLEDNING

Enligt Lag om främjande av integration (30.12.2010/1386) är det kommunen som på lokalnivå har det allmänna ansvaret och ansvaret för samordnandet av integrationsfrämjande åtgärder. Kommuner kan dock samarbeta med grannkommuner för att mer effektivt nyttja de kommunala resurserna. Förutom lagen om integrationsfrämjande, baserar sig integrationsarbete i kommunerna även på Lag om mottagande av personer som söker internationellt skydd (17.6.2011/746) och Utlänningslagen (30.4.2004/301).

Ett integrationsprogram är ett centralt verktyg för kommunens invandrar- och flyktingpolitik och baserar sig på Lag om främjande av integration (30.12.2010/1386). Syftet med integrationsprogrammet är att främja integrering av invandrare. Programmet innehåller åtgärder och mål för att stödja och främja integrationen, samt information om service, ansvar och samarbete med andra sektorer. Programmet skall även tas i beaktande när kommunen gör upp budget och ekonomiplaner.

Varje kommun i Finland skall ha ett eget integrationsprogram som uppdateras vart fjärde år och som godkänns av kommunfullmäktige. Programmet, tillsammans med ett avtal med Närings-, trafik- och miljöcentralen (NTM-centralen) om att flyktingar kan anvisas till kommunen, utgör grunden för den statliga ersättning som kommunen erhåller för invandarmottagandet (7.11.2014/906 mom.5).

2 VÖRÅ KOMMUNS INTEGRATIONSPROGRAM

2.1 Bakgrund

Kommunen har en lång tradition av flyktingmottagande som startade år 1991 då man påbörjade mottagandet av kvotflyktingar, samt öppnade Oravais flyktingförläggning som tar emot asylsökande flyktingar. Enligt avtalet med NTM-centralen tar kommunen emot kvotflyktingar vid den tidpunkt och i den mån som kommunen har förutsättningar för det.

Avtalet säger vidare, att "Vörå beviljar en kommunplats till alla personer som fått uppehållstillstånd vid Oravais flyktingförläggning och Oravais familjegrupphem och som vill bosätta sig i kommunen. Kommunen förbinder sig också att ta emot deras anhöriga som anländer till Finland via familjeåterförening."

Flyktingmottagningen i Vörå kommun administreras i dag av Affärsverket Vörå Migrationscenter med en direktion som beslutsorgan. Vörå Migrationscenter är statsfinansierat av Migrationsverket och NMT-centralen. Migrationscentret bedriver verksamhet i Oravais och Jakobstad.

Verksamheten består av mottagande av familjeåterföreningar, kvotflyktingar och andra flyktingar (Öurvägen 31, förvaltningshuset) samt asylsökande (Masugnsvägen 30, huvudkontor).

För kvotflyktingar, samt familjeåterföreningar, ansvarar Vörå Migrationscenters flyktingkoordinator i Oravais.

Inom migrationscentret ingår även kombienheter för ensamkommande flyktingbarn. År 1997 påbörjades barnverksamheten och idag är Vörå Migrationscenter specialiserat på att ta emot ensamkommande flyktingbarn. Grupphemmen Taberna, Stella och Stödis tar emot de ensamkommande flyktingbarn som fått uppehållstillstånd och kommunplats. I Jakobstad finns även eftervårdsenheten Lumina som erbjuder stöd för ungdomar i åldern 18-21 år som flyttat till eget boende.

Vörå kommuns integrationsprogram baserar sig, utöver lagstiftningen, på Integrationsprogram för Vörå kommun 2014 och en verksamhetsmodell för ordnandet av undervisningen inom den grundläggande utbildningen för invandrare (uppgjord inom ramen för MOKU-projektet år 2010).

2.2 Ansvar

Direktionen för Affärsverket Vörå Migrationscenter ansvarar för uppföljningen av integrationsarbetet i kommunen. Samarbetsgruppen för de som arbetar med barn och ungdom i kommunen övervakar och främjar integrationsarbete gällande de unga.

Information om integrationsprogrammet ges till kommunens representanter för berörda förvaltningsområden och andra myndigheter. Information ges också till invandrarna och deras organisationer. Vidare är det Vörå Migrationscenter/arbetsgruppen kring flyktingmottagande den s.k. Moku-gruppen som ansvarar för information om flyktingmottagande och kulturmöten för olika samhällsgrupper.

Integrationsprogrammet utvecklas, ändras och fördjupas vid behov. För uppföljning och kontinuerlig granskning av programmet ansvarar direktionen för Affärsverket Vörå Migrationscenter. Arbetsgruppen kring flyktingmottagande kan även sammankallas för detta syfte.

2.3 Målsättning

Målsättningen med kommunens integrationsprogram är att stödja invandrarnas förutsättningar att ta ansvar för anpassningen till det finländska samhället genom att:

1. Ge invandrarna baskunskaper om och förståelse för vårt samhälle
2. Ge invandrarna språkfärdigheter så att de ska kunna fortsätta studera eller gå ut i arbetslivet.
3. Ge invandrare som inte är läs- och skrivkunniga möjligheter till för dem anpassad undervisning.
4. Stödja invandraren till kontakter med ortens invånare och till samhällslivet.
5. Skapa förutsättningar för invandrare till jämlikt deltagande i samhället.
6. Främja goda etniska relationer och dialog mellan olika kulturer.

Vidare skall integrationsprogrammet aktivera kommunen inför fortsatt mottagande av flyktingar, förhindra etnisk utslagning, fostra alla till tolerans och ansvarskännande för invandrare och flyktingar, samt sprida ansvaret för flyktingmottagningen till respektive instans i kommunen.

2.4 Målgrupp

Målgruppen består av invandrare, som är registrerade i befolkningsregistret och har sin hemkommun i Vörå. Invandrarens status särskiljs på vilken form av uppehållstillstånd vederbörande har. Kommunen erhåller statlig ersättning de tre till fyra första åren efter registrering i befolkningsregistret för dem som har status A. Statliga ersättningar erläggs i form av kalkylerade ersättningar och ersättningar som betalas ut på basis av verkliga kostnader. Status A innebär att invandraren innehar ett kontinuerligt uppehållstillstånd, alltså det uppehållstillstånd som en invandrare innehar medan denne väntar på det permanenta uppehållstillståndet med status P. Integrationsprogrammet omfattar även invandrare, som bott längre tid än tre år i kommunen.

3 STÖD FÖR INVANDRARE I VÖRÅ KOMMUN

Den kalkylerade ersättningen är avsedd för kommunens integrationsfrämjande verksamhet, bl.a. social- och hälsovårdstjänster, kultur- och fritidsverksamhet samt tjänster som främjar delaktighet. Personer som får internationellt skydd har ofta ett framhävt behov av psykosocialt stöd och öppna mentalvårdstjänster, så de kalkylerade ersättningarna stöder ordnandet av dessa tjänster.

Flyktingar och övriga invandrare har inte alla gånger samma baskunskaper om hur ett demokratiskt samhälle fungerar som vi har. Därför krävs en hel del information i mottagningskedet om kommunal administration, om basservice och om vilka rättigheter och skyldigheter de har i det finländska samhället. Invandrarna bör ges information om närsamhället, föreningsverksamhet och de aktiviteter som ordnas i kommunen. Informationsgivningen bör ske under en längre tidsperiod och i flera repriser, och utöver muntlig information bör också skriftligt material finnas att tillgå. Migrationsverkets broschyrer bör alltid tillhandahållas nya invandrare på deras eget språk.

För att kunna främja invandrarnas integration krävs ett aktivt samarbete mellan kommunens social- hälso-, kultur-, bildnings- och bostadsverksamhet samt mellan arbetsförvaltningen och näringslivet, folkpensionsanstalten, polisen, invandrar- och medborgarorganisationerna, religiösa samfund och församlingar, föreningar och andra lokala instanser. Alla berörda informeras om integrationsprogrammet och dess innehåll samt uppmärksamgörs på betydelsen av tillräcklig information till invandrarna. Vidare bör resurserna vara dimensionerade så att invandrarna får all nödvändig service inom rimlig tid under det första skedet i landet.

3.1 Mottagning och vägledning

3.1.1 Asylsökande

Inom ramen för Vörå Migrationscenter finns Vörå kommuns flyktingförläggning och den handhar mottagningen av asylsökande enligt avtal med Migrationsverket. Asylsökande ansöker vid ankomst till landet om asyl och uppehållstillstånd och flyktingförläggningen erbjuder bostad, socialvård och akut hälsovård under väntetiden. Stödaktiviteter såsom arbetsprogram, språkundervisning och fritidsaktiviteter är en stor del av verksamheten på förläggningen.

3.1.2 Ensamkommande flyktingbarn

Vörå Migrationscenter handhar också verksamheten för familjegrupphemmen som tar emot ensamkommande minderåriga. På familjegrupphemmen bor både de som har uppehållstillstånd och de som är asylsökande. Kommunen har 3 familjegrupphem; Stella med 14 platser för barn i åldersgruppen 0-17 år,

Taberna med 7 platser för åldersgruppen 0-17 år och Stödis med 7 platser för åldersgruppen 17-18 år samt eftervårdnadsenheten Lumina i Jakobstad för åldersgruppen 18-21 år som behöver stöd i sitt första självständiga boende.

Ungdomarna på familjegrupphemmena ska skrivas ut då de fyller 18 år och överförs till den kommun där de då är bosatta. Enligt lagen om främjande av integration (1386/2010) kan kommunen ge eftervård för ensamkommande minderåriga fram till 21 års ålder, eller tills han eller hon har en vårdnadshavare i Finland, förutsatt att Vörå är hemkommun. I eftervården samarbetar flyktingkoordinatoren med ungdomsenheternas socialarbetare och handledare. Migrationscentret samarbetar även med specialomsorgsorganisationernas förbund Ehjä ry i arbetet med ungdomar i åldern 18 – 21 år som har behov av handledning och som har studieplats på annan ort.

Vörå Migrationscenter ger även rådgivning till invandrare som inte har flyktingstatus.

3.1.3 Kvotflyktingar och familjeåterföreningar

Mottagningen av kvotflyktingar och de familjemedlemmar som kommit till kommunen som familjeåterförening samt de asylsökande som fått uppehållstillstånd och stannar i kommunen handhas av flyktingkoordinatoren på Vörå Migrationscenter. Flyktingkoordinatoren har hand om de flyktingar, som vistats mindre än tre år i landet och för vilka kommunen har rätt till kalkylerade och statsersättningar. För kvotflyktingarna erhålls kalkylerade ersättningar i 4 år och för andra i tre år liksom statsersättningar för bl.a. kompletterande utkomststöd för alla flyktingar också i tre år. Flyktingkoordinatoren / socialarbetaren beviljar kompletterande utkomststöd, fyller i ansökan om ankomstintervju och assisterar vid ansökan om förlängt uppehållstillstånd och pass. Hen och socialhandledaren hjälper klienterna att bli integrerade i samhället genom att assistera vid ansökningar om sociala förmåner, samordna och ge information om integrationsåtgärder såsom, skola, dagvård, språkkurser och sysselsättning. Klienterna får dessutom hjälp med tider till sjukhus och hälsocentral, ordnandet av språkundervisning, fritidssysselsättning, dagvård och bostad, med blanketter, kontakter till banker, kommunen, disponent, Fpa och Te-byrån, ansökning av bostadsbidrag, utkomststöd och andra bidrag med siktet inställt på att de själva ska lära sig och vid förbättrade språkkunskaper själva kunna sköta dessa saker.

Integrationen har alltid siktet inställt på att invandrarna ska lyckas ta sig in på arbetsmarknaden så fort som möjligt.

Flyktingar hänvisas efter tre/fyra år till kommunens omsorgsbyrå, ifall de ännu har behov av socialt stöd.

Vid mottagande av en större grupp flyktingar sammankallas en arbetsgrupp för att förbereda mottagandet. Flyktingarbetsgruppen fungerar som ett nätverk mellan socialbyrån, skolor, daghem, hälsovårdscentral, fastighetsskötsel, FRK, FPA, församlingen, polisen, TE-byrån, invånarrepresentanter, kommunstyrelsen och invandrarna. Flyktingkoordinatoren fungerar som arbetsgruppens sekreterare. Vid behov kan representanter för specialområden också inkallas.

3.1.4 Welcome office

Vörå kommun var en av 12 kommuner i kustregionen som deltog i projektet "Welcome office". Welcome office ger rådgivning till alla människor med eller utan invandrarbakgrund och har sitt kontor i samma byggnad som Vasa stadsbibliotek. Projektet avslutades 2014, men kommunstyrelsen beslutade att fortsätta delta i verksamheten. Mera information om Welcome office finns på www.welcomeoffice.fi.

3.2 Socialvård

Invandrare med uppehållstillstånd har rätt till samma sociala service som övriga kommuninvånare d.v.s service till familjer, barnskydd, barnatillsyn, handikappservice, specialomsorger, stöd för närståendevård, stödtjänster, hemservice, boende på hemvårdsenhet, effektiverat serviceboende och anstaltsvård samt vuxensocialt arbete såsom kompletterande utkomststöd, mentalvård och missbrukarvård.

Om behov av barnskydd uppstår bland Vörå Migrationscenters klienter ansvarar omsorgsnämndens socialarbetare för verkställigheten i enlighet med barnskyddslagen 11 § (417/2007).

Målsättningen är att ge tydlig och korrekt information och servicehandledning till invandrare så att de känner till utbudet av socialvårdens service och tjänster samt att de blir medvetna om klientens rättigheter och skyldigheter då det gäller socialvård. Barnskyddet består av Vörå migrationscenter vid barnskyddsutredningar. Vid fördelning av resurser och personal för socialt arbete i kommunen bör man alltså tänka på att täcka både Vörå migrationscenters behov av handräckning vid barnskydd vid sidan av socialnämndens eget barnskydd.

Målsättningen bör också vara att se personal med annan kulturell bakgrund som en resurs inom socialvården.

När kvotflyktingars integrationstid är slut sker en överföring av klientskapet från Vörå migrationscenter till socialkansliet. Tjänster och service beviljas i enlighet med gällande lagar, riktlinjer och fastställda kriterier. Klientprocessen som gäller för socialvård tillämpas.

3.3 Hälso- och sjukvård

Service inom hälsovård för invandrare grundar sig på lagstiftningen om hälsovård i Finland och invandrarernas hälsovårdstjänster är en del av det kommunala servicesystemet. Man strävar till att integrera flyktingarna så snabbt som möjligt i normal hälso- och tandvård, och att ansvaret så snabbt som möjligt flyttas över på den enskilda individen. På hälsocentralen har man utsett en kontaktperson, som handhar de första hälsogranskningarna, information, beställning av tolkar samt koordinering av flyktingarnas hälsovård. NTM-centralen ersätter tolkkostnaderna helt mot redovisning, förutom för de invånare som enbart har arbetstillstånd.

Väsentligt är att en invandrare fått sitt socialskyddssignum, innan han eller hon besöker hälso- och sjukvården, de lagstadgade undersökningarna av flyktingar utförs inom utsatt tid och med professionell tolk vid behov, de kulturella och religiösa särdragen beaktas i mån av möjlighet och att det finns möjlighet att erbjuda psykisk hälsovård för invandrare och flyktingar med traumatiska upplevelser. Man bör även sträva till att det finns grundläggande skriftlig information om hälso- och sjukvårdssystemet och egenvård på invandrarens eget språk.

3.4 Småbarnspedagogik

Enligt lagen om barndagvård har vårdnadshavare rätt att få en av kommunen ordnad vårdplats för sina barn. Barnomsorg kan ordnas i daghem eller inom familjedagvården. För barnens integration rekommenderas att dagvårdsplats erbjuds för barn över tre år, även om föräldrarna är hemma enligt den subjektiva rätten 20 h/v. Invandrarbarnen får inom småbarnspedagogiken fostran, stöd och undervisning för sin integration. Småbarnspedagogiken stöder och hjälper invandrarbarnens vårdnadshavare i fostrandet genom att beakta barnets ålder och individuella behov, språk- och kulturbakgrund. Målsättningen är att personalen har de kunskaper och färdigheter som behövs i grundläggande frågor, som gäller invandring. Barnet stöds i den språkliga utvecklingen som behövs före skolstarten. Inom 4 månader ordnas småbarnspedagogik för de familjer som har behov av detta. Det samma gäller för- och eftermiddagsvård för förskolebarn och skolelever, förutsatt att båda familjerna har sysselsättning. Inom småbarnspedagogiken utgår man från planen för småbarnspedagogik. Vidare ska personalen ha ett nära samarbete med invandrarbarnets vårdnadshavare, samt med de instanser som står invandrarbarnets familj nära. Medan småbarnspedagogiken ombesörjer barnets språkliga beredskap inför förskolstarten är det den egna familjen som bär ansvaret för barnets egna modersmål och bevarandet av den egna kulturen. Tolk-tjänster används vid behov då barnet inskolas, vid informationstillfällen, föräldramöten och utvecklingssamtal.

3.5 Undervisning

3.5.1 Förskoleundervisning

Enligt lagen om grundläggande utbildning är kommunen skyldig att ordna förskoleundervisning året innan läroplikten uppkommer. Förskoleundervisningen omfattar ett år och förskoleplats anvisas enligt närskolaprinicipen. Invandrarbarnet får i förskolan den språkliga beredskap och inlärningsberedskap, som är nödvändig före skolstarten. Förskolan stöder och hjälper invandrarbarnens vårdnadshavare i fostrandet

genom att beakta barnets ålder och individuella behov samt språk- och kulturbakgrund. Målsättningen är att förskolepersonalen har de kunskaper och färdigheter som behövs i grundläggande frågor som gäller invandring. Inom 4 månader ordnas förskola eller förberedande undervisning. Inom förskoleundervisningen och den undervisning som förbereder den grundläggande utbildningen utgår man från förskolans läroplan. Vidare ska man ha ett nära samarbete med invandrarbarnets vårdnadshavare, samt de instanser som står invandrarbarnets familj nära. Den egna familjen bär ansvaret för barnets eget modersmål och bevarandet av den egna kulturen. Tolkjänster används vid behov då barnet inskolas, vid informationstillfällen, föräldramöten och utvecklingssamtal. Specialundervisning ges vid behov.

3.5.2 Grundläggande utbildning

Enligt lagen om grundläggande utbildning är kommunen skyldig att ordna grundläggande utbildning för alla läropliktiga, som bor på dess område. För invandrareleverna ordnas dock undervisning som förbereder för den grundläggande utbildningen. Undervisning ges åt 6-10 åringar under minst 900 timmar och åt äldre barn under minst 1000 timmar. Under tiden kan eleverna integreras i vissa ämnen i den allmänna undervisningen.

Efter den undervisning som förbereder för den grundläggande utbildningen integreras eleverna i den allmänna undervisningen enligt ålder och förutsättningar.

Målsättningen är att garantera alla elever jämlika möjligheter till kvalitativt god och högklassig undervisning samt att alla elever får de grundfärdigheter som de behöver för fortsatta studier. Utbildningen ordnas så att elevernas ålder och förutsättningar beaktas samt att deras sunda uppväxt och utveckling främjas. Om man gör bedömningen att familjen stannar i kommunen integreras eleven på svenska, i annat fall finska. Barnen i en familjeåterföreningsfamilj placeras i första hand i en skola som undervisar på det språk som är majoritetsspråk i den kommun där man tror att barnen kommer att bosätta sig. Personalen har färdighet och kunskap som behövs för att arbeta med invandrarelever.

Vårdnadshavarna görs förtrogna med skolsystemet, läroplanen, utvärderingen, undervisningsmetoder och skolan. Undervisning i det egna modersmålet, den egna kulturen och religionen ordnas i mån av möjlighet. Mångkulturalism är en del av skolans vardag och kulturernas särdrag tas i beaktande. Tolkjänster används i mån av möjlighet vid diskussioner med vårdnadshavare och elever. Vid inlärningsvärigheter får eleven hjälp genom olika stödformer. Stödformerna bestäms enligt svårighetsgrad och svårighetens omfattning. Elever med ett främmande modersmål, vars kunskaper i svenska eller finska inte är tillräckliga, kan erhålla stödundervisning. Då invandrarna och deras familjer väljer studiespråk bör man vid sidan av den allmänna målsättningen ovan i mån av möjlighet beakta deras rätt att själva välja språk och förutsättningar att ordna undervisning i just det valda språket på orten. Specialundervisning ges vid behov. Den egna familjen bär ansvaret för barnets modersmål och bevarandet av den egna kulturen. Skolan samarbetar med de instanser som står familjen nära.

3.6 Boende

Fastighetsbolag i kommunen erbjuder invandrare tjänster inom bostadsförvaltningen enligt samma principer som för andra som är i behov av bostad. Invandrarna erbjuds bostäder utgående från var lediga bostäder finns. Vörå Migrationscenter reserverar dock tillsammans med fastighetsbolagen i kommunen första bostäder för kvotflyktingar/familjeåterföreningsfall. Man strävar till att anvisningar, som berör boendet, översätts till behövliga språk.

Tekniska verket i Vörå administrerar bl.a. uthyrning av de bostäder och lägenheter som är direkt ägda av Vörå kommun. För närvarande finns i kommunens direkta ägo 56 bostäder. Kommunägda bostadsbolag har 151 bostäder. Dessutom finns i kommunen 16 servicebostäder, som också kan vara ett alternativ för invandrare. I augusti 2019 är 17 bostäder lediga att sökas i Vörå, 12 i Maxmo och 7 i Oravais. Migrationscentret har en egen släpvagn som används t.ex. vid transporter och flyttningar.

3.7 Arbete

Arbets- och näringsbyrån ansvarar tillsammans med NTM-centralen för att arbetskraftspolitiska åtgärder och att arbetskraftsservice ordnas för invandrarna. Invandrare har samma rätt till arbets- och näringsbyråns service som finländska kunder, förutsatt att han/hon har rätt att registrera sig som arbetssökande. Detta

gäller såväl rätt till arbetslöshetsersättning som rätt till service, tex i form av yrkesutbildning, integrationsutbildning, utbildning i läs- och skrivfärdigheter och annan arbetskraftsservice

Kommunen strävar även efter att så snabbt som möjligt, men helst efter erhållen yrkesutbildning, få in invandrare på arbetsmarknaden antingen som arbetstagare eller som egna företagare.

3.7.1 Anmälan som arbetssökande

Invandrare som är bosatta i Finland och har giltigt uppehållstillstånd/ registrerad uppehållsrätt anmäler sig som arbetssökande vid Österbottens arbets- och näringsbyrå via hemsidan www.te-tjanster.fi eller genom ett personligt besök på TE-byrån. Om personen fyller kriterierna för integrationsåtgärder överförs ärendet till Integrations servicen, som bokar in en tid för första intervju (kartläggning) och integrationsplan.

3.7.2 Inledande kartläggning och integrationsplan

Alla invandrare har i enlighet med statsrådets beslut och lagen om främjande av integration (1386/2010, 9§ 2 mom.) rätt till inledande kartläggning i form av intervju och åtgärder enligt individuella behov (gäller invandrare som anlänt efter 1.9 2011). Kartläggningen för arbetssökande görs av TE-byrån som då reder ut kundens situation, såsom tidigare utbildning och arbetserfarenhet, språkkunskaper, sociala situation, sysselsättningsmöjligheter, utbildningsbehov, studiemotivation, övriga färdigheter mm. En mer detaljerad kartläggning av språkkunskaper och studiefärdigheter görs som en del av kartläggningen med hjälp av köptjänster.

Efter inledande kartläggning gör TE-byråns invandrarservice i samarbete med klienten och flyktingkoordinator eller socialarbetare upp en individuell integrationsplan. Rätten till personlig integrationsplan förutsätter att invandraren är arbetssökande vid arbetskraftsbyrån. Integrationsplanen uppdateras då situationen förändras, en åtgärd slutförts eller annars regelbundet.

Alla med invandrarbakgrund har rätt att begära en individuell integrationsplan under de tre första åren de är mantalsskrivna i Finland. Den första integrationsplanen ska göras omgående, dock senast inom tre år från beviljandet av första uppehållstillståndet. Arbetssökande har sedan rätt till arbetslöshetsersättning enligt allmänna normer.

Arbetssökanden har rätt att begära en integrationsplan, men TE-byrån avgör om det är motiverat för den personen. Integrationstiden är personlig. Den första planen görs för högst ett år och följs sedan kontinuerligt upp. Integrationstiden omfattar vanligen tre år men kan vara kortare om en förlängning inte är motiverad. Efter att integrationstiden utgått fortsätter kundförhållandet vid den normala servicen på TE-byrån på basen av kundens servicebehov.

3.8 Utbildning

3.8.1 Integrationsutbildning

För att främja sysselsättningen och stödja invandrarens integrering på arbetsmarknaden kan TE-byrån erbjuda integrationsutbildning på finska eller svenska till klienter som har en integrationsplan, om efterfrågan är tillräcklig. Ansökan till dessa kurser kan göras i samband med registreringen som arbetssökande eller via www.te-tjanster.fi. Vid ansökning till integrationsutbildning bedöms vilken kursnivå som är lämplig för kunden, och ansökan ansluts sedan till lämplig kurs. Kurserna är avgiftsfria för klienten och klienten kan även söka ersättning för uppehälle för utbildningsdagarna.

3.8.2 Frivillig utbildning

TE-byrån kan godkänna att stöda frivilliga utbildningar, även frivillig yrkesutbildning, med arbetsmarknadsstöd om byrån bedömer den som mest lämplig för kundens integration. Förutsättningen är att man kommit överens om detta och att utbildningen nämns i integrationsplanen innan studierna inleds. Endast på vissa särskilda grunder kan godkännande göras i efterhand. Efter att integrationstiden utgått är studierna vanliga frivilliga studier.

3.8.3 Olika utbildningsformer

De språkkunskaper som invandrare förvärvat efter genomgången introduktionskurs är sällan tillräckliga för att de ska klara av fortsatta yrkesstudier eller kunna skaffa sig ett arbete. Det finns en del läroanstalter som satsat på kompletterande undervisning just för invandrare. Dessa läroanstalter erbjuder s.k. anpassade kurser där eleverna kan plocka ämnen så att de passar det individuella behovet.

Följande skolor ger dylika kurser:

- Folkhälsan utbildning, Norrvalla. Utbildning för invandrare.
- Nykarleby Folkhögskola, invandrarlinje.
- Evangeliska Folkhögskolan i Vasa, invandrarlinje.
- Kronoby folkhögskola, The Multicultural Language Course.
- Närpes vuxeninstitut, invandrarlinje.
- Vörå medborgarinstitut, språkkurser i svenska och finska under kvällstid.

Läroavtalsutbildning berättigar inte till arbetsmarknadsstöd, eftersom den som ingått läroavtal erhåller lön. Detta är dock ett mycket bra alternativ för invandrare, eftersom yrkesutbildning då kombineras med praktiskt arbete. Läroavtalsbyrån i Vasa kan ge närmare information. Företagare i kommunen bör även ges information om denna möjlighet till arbetskraft.

3.9 Kultur, idrott och ungdomsverksamhet

Alla kommunens invånare kan likvärdigt använda kommunens fritidsverksamhetstjänster. När invandrarna går med i fritidsverksamheter bildas en naturlig växelverkan med finländare och möjligheter till kontaktytor skapas. Genom delaktighet förebyggs således utslagning.

Målsättningen är att invandrarna hittar kommunens fritidstjänster och deltar i verksamheten samt att effektivisera informationen om fritidstjänster för invandrare.

Fritidssektorn (fritidskansliet och medborgarinstitutet) sammanställer kontinuerligt information om sin verksamhet, aktiviteter och evenemang i kommunen. Allt läggs ut på sociala medier, hemsida, evenemangskalender samt övriga lokala medier. Medborgarinstitutet ordnar vid behov och utgående från efterfrågan kurser enligt önskemål. Fritidssektorn samarbetar med Vörå Migrationscenter och utbildningsanstalter som ger undervisning åt vuxna invandrare.

3.10 Biblioteket

Vörå kommunbibliotek verkar för att ge biblioteks- och informationsservice, som främjar medborgarnas lika möjlighet till bildning och kunskap, samt att hjälpa människorna att möta de krav som samhället ställer på utvecklande av medborgarfärdigheter och livslångt lärande. Bibliotekets mål är att kunna låna ut ordböcker och språkkurser åt invandrare, men även tillhandahålla litteratur på invandrarnas eget språk. Biblioteket har en stor mängd lättlästa böcker på de inhemska språken som kan vara en inkörsport för invandrare att börja läsa böcker på finska och/eller svenska.

Biblioteket köper i mån av möjlighet in ordböcker och språkkurser samt litteratur på invandrarnas modersmål. Biblioteket har möjlighet att låna från andra bibliotek och på så sätt låna ut litteratur på de flesta språk. Biblioteket har broschyrer på svenska, finska, engelska, ryska och somaliska för att presentera biblioteket. Förutom böcker och tidskrifter finns det också möjlighet att låna filmer och ljudböcker. Biblioteket erbjuder e-böcker att lånas på nätet. Internet får användas avgiftsfritt.

Det är viktigt att Vörå Migrationscenter, skolväsendet, hälsovården och andra myndigheter ger biblioteket förslag till nödvändig och intressant litteratur på invandrarnas egna språk. Inte minst invandrarna själva bör vara aktiva och komma med förslag. Också Flyktingvännerna kan i det här avseendet fungera som en katalysator för goda förslag.

3.11 Allmänt

Dessa verksamheter förutsätter sektorövergripande och multiprofessionellt samarbete för en lyckad integration av invandrare.

4 ÖVRIGA STÖDTJÄNSTER

4.1 Folkpensionsanstalten (FPA)

FPA:s tjänster kan anlitas på FPA-byrån i Vasa eller på samservicebyrån på Kommungården i Vörå. Kommunens invandrare ges information och vägledning om sociala förmåner, samt de lagar och direktiv som berör dessa. Förutsättningen för att kunna ansöka om sociala förmåner är att man är registrerad i befolkningsregistret och har erhållit socialskyddssignum.

Flyktingkoordinatorn/socialhandledare överenskommer med FPA:s personal om tidpunkt för besök, och vem som beställer tolk vid invandrades första besök. Socialhandledaren hjälper därefter till att fylla i blanketter för olika ansökningar såsom anhållan om grundläggande utkomststöd, anhållan om rätt till sociala förmåner, anhållan om bostadsbidrag, barnbidrag, hemvårdsstöd och integrationsstöd. Efter hand ska invandraren själv ta ansvaret.

4.2 Polisen

Huvudkontoret för polisinrättningen i Österbotten finns i Vasa.

Polisens uppgift är att upprätthålla allmän ordning och säkerhet, förebygga och utreda brott och se till, att brott blir föremål för åtalsprövning. Polisinrättningen i Österbotten ansvarar för information om sin verksamhet samt betjänar invandrare numera i allmänna tillståndsärenden, såsom:

- Ansökan om körkort
- Ansökan om identitetshandlingar
- Ansökan om ordnande av lotteri eller penninginsamling

4.3 Migrationsverket (Migri)

Numera ska invandrare lämna in alla sina anhållanden om rätt att stanna i landet till Migrationsverket såsom

- ansökan om uppehållstillstånd för arbetstagare, studerande och återflyttare;
- ansökan om pass, resedokument för flykting och familjeåterförening;
- medborgarskapsansökan och registreringar av EU-medborgare samt
- asylansökan och -undersökning.

4.4 Medborgarorganisationer

Flyktingrådgivningen r.f. är en medborgarorganisation vars uppgift är att ge rättshjälp och handledning till asylsökande, flyktingar och andra utlänningar i Finland. Flyktingrådgivningens jurister ger hjälp och stöd till asylsökande under asylprocessens olika skeden. Dessutom arbetar Flyktingrådgivningen för att förbättra rättsställningen för asylsökande, flyktingar och andra utlänningar samt för att främja toleransen.

Flyktingrådgivningen har kontor numera enbart i Helsingfors.

Finlands Röda Kors (FRK) stöder invandrarnas integrering i samhället och arbetar för ökad tolerans. Finlands Röda Kors är med och tar emot kvotflyktingar, som kommer till Finland, samt jobbar för att förena familjer. Alla kan delta i Röda Korsets mångkulturella arbete – som frivillig, medlem eller på något annat sätt.

FRK Oravais svenska avdelnings syfte är att fungera som en hjälpande hand vid förberedande och mottagande av flyktingfamiljer. Avdelningen bistår flyktingar med insamlade möbler, kläder, husgeråd, hjälper praktiskt till med att möblera bostäderna och kan vara med och organisera träffar samt andra tillfällen för att integrera flyktingarna i samhället och med ortsborna.

Föreningen Flyktingvännerna r.f. är en ideell kristen organisation som ger stöd- och hjälp till asylsökande och övriga invandrare, samt har kontakter med utvisade flyktingar. Flyktingvännerna önskar ge alla, men speciellt barn och ungdomar, vägledning för ett kreativt, meningsfullt och drogfritt liv. Föreningen vill också tjäna som en resursbank där människor får tillfälle att utvecklas för att växa in i och hitta sin plats i det finländska samhället.

Föreningen bedriver dagliga aktiviteter vid verksamhetslokalen Kulturhuset Capella Nova som ligger vid Masugnsvägen 99, alldeles i närheten av Oravais flyktingförläggning, samt försöker stimulera till kontakt och utbyte mellan invandrare och lokalbefolkningen.

4.5 Församlingar

Vörå församling strävar till att hjälpa invandrare och flyktingar att integrera sig i kommunen och verksamheten sker i huvudsak i samarbete med föreningen Flyktingvännerna r.f. Vidare söker församlingens anställda aktivt kontakt med flyktingar för att hjälpa dem att integreras i lokalsamhället, informerar om dess verksamhet, inbjuder till olika evenemang. Vörå församling beviljar även ett årligt understöd åt föreningen Flyktingvännerna r.f. för det gemensamma arbetet bland flyktingarna, samt reserverar årligen medel också för egna utgifter i samband med flyktingarbetet.

Oravais baptistförsamling har varit involverad i flyktingarbete ända sedan kommunen öppnade sin flyktingmottagning år 1991. Församlingens mål är att utveckla en varm gemenskap som skapar en atmosfär där ständigt växande och lärande bidrar till den helande processen som hjälper en invandrare att orientera sig i sin nya tillvaro. För att nå målet satsar församlingen särskilt på åtgärder som befrämjar sång- och musiklivet, språkutvecklingen och bibelundervisningen. Församlingen samarbetar även med föreningen Flyktingvännerna r.f. och Vörå evangeliska lutherska församling.

4.6 Idrottsföreningar

Vörå IF och Oravais IF:s verksamhetsformer är fotboll, friidrott och skidlöpning. Fotbollssektionen har ett 60-tal juniorer, pojkar och flickor i åldersklasserna 6-12 år, och spelare 13 år och uppåt, som representerar Norrvalla FF. Friidrottssektionen har juniorverksamhet och samarbetar med VOM friidrott beträffande de äldre friidrottarna.

Föreningen strävar till att alla medlemmar, oavsett nationalitet och språk, ska behandlas jämlikt, och att de får nya kontakter och anpassar sig till samhället lättare.

4.7 Tolkservice

Man bör använda tolk för att i möjligaste mån eliminera missförstånd och gissningar, samt för att en tolkning sparar de inblandades tid och kraft. Man strävar efter att inte alls behöva använda invandrades vänner eller familjemedlemmar som tolkar, så när tolk behövs anlitas alltid en professionell tolk. Den professionella tolken anlitas via någon tolkcentral. Det är bäst om tolkningen görs på plats, men vid mindre ärenden kan tolkning ske över telefon.

4.8 Vasa rättshjälpsbyrå

Vasa rättshjälpsbyrå bistår invandrarna i Vörå vid olika juridiska frågor numera också vid besvär över beslut om uppehållstillstånd. Vid de statliga rättshjälpsbyråerna ges alla slags advokattjänster åt dem som är berättigade till rättshjälp, dvs. de personer vars ärende behandlas i finländska domstolar, eller som har hemvist i Finland. Utgående från sökandens disponibla medel och bankdepositioner bestäms om sökanden får rättshjälpen kostnadsfritt eller mot en självriskandel. För mindre bemedlade är rättshjälpen gratis.

Från början av 2009 har de statliga rättshjälpsbyråerna också erbjudit allmänna intressebevakningstjänster. En intressebevakare kan behövas t.ex. när en persons mentala hälsa har försvagats till följd av t.ex. sjukdom eller hög ålder, så att han eller hon inte själv förmår bevaka sina intressen eller sköta sina angelägenheter.

5 GODKÄNNANDE AV INTEGRATIONSPROGRAMMET

Integrationsprogrammet ska vara ett centralt dokument för flykting- och invandrapolitiken i kommunen och ett arbetsredskap för främjande av etniskt likvärde i vårt mångkulturellt växande samhälle.

Kommunens ikraftvarande integrationsprogram har sänts på remissrunda till alla nämnder i Vörå kommun samt till övriga myndigheter för uppdatering, varefter det slutliga förslaget först behandlas i Moku-gruppen och därefter i Vörå Migrationscenters direktion, vars förslag till integrationsprogram i sin tur sänds till Vörå kommunstyrelse för behandling. Vörå fullmäktige godkänner slutligen programmet.

Programmet är godkänt av Vörå fullmäktige, 16.12.2019

Bilaga: ORDLISTA

Ordlistan omfattar centrala termer om invandring med förklaringar. Ordlistan är avsedd att vara handledning. Förklaringarna följer inte ordagrant de definitioner som finns i lagstiftningen och därför är det bra att i officiella sammanhang slå upp i lagen och annan källlitteratur.

Alternativt skydd: Grund för uppehållstillstånd. Beviljas när förutsättningarna för att få asyl inte uppfylls, men den sökande i sitt hemland eller sitt permanenta bosättningsland hotas av dödsstraff, avrättning, tortyr eller någon annan behandling eller bestraffning som är omänsklig eller kränker människovärdet. Tillståndet kan också beviljas om det är uppenbart att sökanden inte kan återvända till sitt hemland eller sitt permanenta bosättningsland på grund av allvarlig och personlig fara som föranleds av väpnad konflikt (jfr också Sur place-situation).

Asyl: Upphållstillstånd som beviljas en utlänning i asylprocessen på grund av flyktingstatus.

Asylsökande: En person som begär skydd och uppehållsrätt i ett främmande land. Personen får flyktingstatus om asyl beviljas honom eller henne. En asylsökande är alltså inte ännu flykting. I samband med asylförfarandet utreder man och avgör man också om asylsökande kan få uppehållstillstånd på andra grunder.

Flykting: En utlänning som har välgrundad fruktan för förföljelse på grund av sin ras, religiös uppfattning, nationalitet eller tillhörighet till en viss samhällsgrupp eller på grund av sin politiska uppfattning. Flyktingstatus får en person som någon stat beviljar asyl eller som UNHCR (Förenta nationernas flyktingkommissariat) konstaterar vara flykting.

Humanitärt skydd: Grund för uppehållstillstånd. Beviljas när förutsättningarna för att få asyl eller alternativt skydd inte uppfylls, men den sökande inte kan återvända till sitt hemland eller sitt permanenta bosättningsland för att det inträffat en miljökatastrof där eller för att säkerhetsläget i landet är dåligt till följd av en väpnad konflikt eller en allvarlig situation för de mänskliga rättigheterna.

Integrering: En process där invandrarna deltar i samhällets ekonomiska, politiska och sociala liv. De upprätthåller och utvecklar sin egen kultur och sådana ting som är väsentliga för dem etniskt sett. Integration förutsätter även anpassning av minoriteten och majoritetsbefolkningen.

Integration: Av myndigheter ordnade åtgärder med vilka invandrarnas integration främjas.

Internationellt skydd: Med internationellt skydd avses ett uppehållstillstånd som beviljas med stöd av flyktingstatus eller på grund av alternativt skydd eller på grund av humanitärt skydd.

Kvotflykting: En person som UNHCR har beviljat flyktingstatus och som har beviljats inresetillstånd inom ramen för en flyktingkvot som fastställts i budgeten.

Upphållstillstånd: Tillstånd att återkomma upprepade gånger till landet och vistas här. Beviljas utlänningar för annat än turistresa eller därmed jämförbar kortvarig vistelse (jfr visum).